

جاذبه های توریستی و گردشگری استان سیستان و بلوچستان

به انضمام معرفی:

صنایع دستی، محصولات باغی و کشاورزی،
مناطق حفاظت شده طبیعی، گونه های گیاهی و جانوری
و گیاهان دارویی

مؤلفان: دکتر محمد گل کهرآزه

(عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان)

بهرام میربلوچ زهی

سرشناسه : کهرازه، محمدگل، ۱۳۵۹ -

عنوان و نام پدیدآور : جاذبه‌های توریستی و گردشگری استان سیستان و بلوچستان: به انضمام معرفی صنایع دستی، محصولات باغی و کشاورزی، مناطق حفاظت‌شده طبیعی، گونه‌های گیاهی و جانوری و گیاهان دارویی/مؤلفان محمدگل کهرازه، بهرام میربلوچ‌زهی.

مشخصات نشر : تهران: پرنیان اندیش، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری : ۳۳۴ص: مصور (رنگی)، جدول؛ ۲۲×۲۹ سم.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۰۰۳-۰۰۰-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت : کتابنامه: ص. ۳۳۳.

موضوع : سیستان و بلوچستان -- سیر و سیاحت

موضوع : گردشگری -- ایران -- سیستان و بلوچستان

موضوع : گیاهان دارویی -- ایران -- سیستان و بلوچستان

موضوع : سیستان و بلوچستان -- آثار تاریخی

شناسه افزوده : میربلوچ‌زهی، بهرام، ۱۳۶۵ -

رده بندی کنگره : DSR ۲۰۲۹: ۱۳۹۲ ۹ک۸۳/ی

رده بندی دیویی : ۶۵۵/۷۴۰۴۳

شماره کتابشناسی ملی: ۳۲۷۴۴۶۶

انتشارات پرنیان اندیش

جاذبه های توریستی و گردشگری استان سیستان و بلوچستان

«به انضمام معرفی صنایع دستی، محصولات باغی و کشاورزی،

مناطق حفاظت شده طبیعی، گونه های گیاهی و جانوری و گیاهان دارویی»

مؤلفان: دکتر محمدگل کهرازه (عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان) و

بهرام میربلوچ زهی

طراح جلد: مهندس سپهر انصاری

چاپ اول: ۱۳۹۴

طراح صفحات: عصمت گلزار

لیتوگرافی و چاپ: موسسه چاپ و نشر شهر

تیراژ: ۲۰۰ نسخه

تعداد صفحات: ۳۳۶ صفحه

ارزش: ۱۷۰۰۰ تومان

ISBN :978-600-94003-0-0

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۰۰۳-۰۰۰-۰

فهرست مطالب

۲۱	پیشگفتار
فصل اول: کلیات	
۲۵	صنعت توریسم
۲۵	تعریف گردشگری یا جهانگردی
۲۵	شاخص های تعریف گردشگری
۲۶	گردشگر یا جهانگرد
۲۶	انواع گردشگری
۲۷	اثرات مثبت و منفی زیست محیطی گردشگری
۲۸	اثرات مثبت و منفی اقتصادی و اجتماعی فرهنگی گردشگری
۲۸	زیر ساخت های صنعت توریسم
۲۹	میراث طبیعی و گردشگری
۲۹	طبیعت دوستی انسان
۲۹	موقعیت جغرافیایی استان
۳۰	اقلیم استان
۳۰	وجه تسمیه سیستان و بلوچستان
۳۰	وجه تسمیه سیستان
۳۱	وجه تسمیه و پیشینه تاریخی بلوچستان
۳۲	فرهنگ عامه در استان سیستان و بلوچستان
۳۲	آیین ها و مراسم
۳۲	آیین ها در موقع کار
۳۲	آیین های مذهبی
۳۲	آیین های ملی
۳۲	مراسم ازدواج
۳۲	رقص شمشیر
۳۴	پوشاک
۳۴	غذاهای محلی
۳۵	موسیقی

۳۵	وضعیت اقتصادی و هنرهای سنتی استان سیستان و بلوچستان
۳۶	قالی بافی
۳۷	فرش دوپست ساله بلوچستان - موزه سلطنتی سوئد
۳۷	گلیم بافی
۳۸	سوزندوزی
۳۹	خامه دوزی
۳۹	سیاه دوزی
۳۹	سکه دوزی
۴۵	کشاورزی و دامداری استان سیستان و بلوچستان
۵۶	زبان
۵۷	نوع و روش زندگی مردم استان
۵۹	فضاهای روستایی
۵۹	آشنایی با روستاهای گردشگری استان سیستان و بلوچستان
۵۹	روستای کهر توار / کنارک / سیستان و بلوچستان
۵۹	روستای کلسکان / چابهار / سیستان و بلوچستان
۵۹	روستای دپ / نیکشهر / سیستان و بلوچستان
۶۰	روستای محترم آباد / نیک شهر / سیستان و بلوچستان
۶۰	روستای شگیم / نیک شهر / سیستان و بلوچستان
۶۰	روستای بندر پزم تیاب / کنارک / سیستان و بلوچستان
۶۰	روستای رمین / چابهار / سیستان و بلوچستان
۶۰	روستای لادیز / زاهدان / سیستان و بلوچستان
۶۱	روستای گشت / سراوان / سیستان و بلوچستان
۶۱	روستای تمین / زاهدان / سیستان و بلوچستان
۶۱	دهستان سنگان / خاش / سیستان و بلوچستان
۶۱	چانف / نیک شهر / سیستان و بلوچستان
۶۲	تیس / چابهار / سیستان و بلوچستان
۶۲	روستای کوهک / سراوان / سیستان و بلوچستان
۶۲	روستای دزک / سراوان / سیستان و بلوچستان
۶۲	روستای کله گان / سراوان / سیستان و بلوچستان
۶۲	روستای سکوه / هامون / سیستان و بلوچستان
۶۳	روستای قلعه نو / زهک / سیستان و بلوچستان

۶۳	رودخانه های استان
۶۴	چشمه ها
۶۵	دریاها، دریاچه ها و تالاب های استان سیستان و بلوچستان
۶۵	سدهای استان سیستان و بلوچستان

فصل دوم: معرفی جاذبه های گردشگری، طبیعی، تاریخی و ... (شهرستان های زابل، زهک، هیرمند، نیمروز و هامون)

۷۳	شهرستان زابل (بهشت باستان شناسان)
۷۳	مشخصات جغرافیایی
۷۴	وجه تسمیه و پیشینه تاریخی
۷۴	روستای ارباب
۷۴	روستای درویش علی
۷۴	روستای کرمی
۷۵	روستای خمک
۷۵	روستای ژاله ای
۷۵	روستای سکوه (روستای هدف گردشگری)
۷۵	روستای قلعه نو (روستای هدف گردشگری)
۷۶	میل قاسم آباد، روستای قاسم آباد
۷۷	آسباد
۷۷	موزه مردم شناسی سیستان
۷۸	شهرستان زهک
۷۸	چاه نیمه
۸۱	زاهدان کهنه
۸۱	آتشگاه و قلعه کله کنگ
۸۲	روستای قلعه نو و بافت تاریخی آن
۸۳	سد زهک
۸۴	دهانه غلامان
۸۵	جمع بندی شهرستان زهک
۸۵	شهرستان هیرمند

۸۶.....	وجه تسمیه
۸۶.....	هیرمند در ادب و نوشته‌های ایرانی
۸۷.....	پیشینه تاریخی
۸۷.....	طبیعت و آب و هوا
۸۷.....	تجارت و گردشگری
۸۷.....	ارگ جلال آباد
۸۸.....	آتشکده کرکویه
۸۸.....	قلعه کوهکزاد
۸۹.....	آثار معماری
۸۹.....	جنگل نیاتک
۹۰.....	رودخانه هیرمند
۹۲.....	جمع بندی شهرستان هیرمند
۹۳.....	شهرستان نیمروز
۹۳.....	ادیمی
۹۳.....	جاذبه های گردشگری شهر ادیمی
۹۴.....	قلعه تیمور
۹۴.....	شهرستان هامون
۹۴.....	محمدآباد
۹۵.....	شهر سوخته
۹۵.....	وجه تسمیه شهر سوخته
۹۷.....	چشم مصنوعی
۹۸.....	قبرستان شهر سوخته
۹۹.....	نخستین مجموعه جراحی شده
۱۰۰.....	مهمترین علل نابودی شهر سوخته
۱۰۰.....	کوه خواجه سیستان (جزیره‌ای در میان هامون)
۱۰۲.....	قلعه رامرود
۱۰۳.....	قلعه رستم
۱۰۴.....	قلعه سه کوهه
۱۰۵.....	روستای سه کوهه
۱۰۶.....	قلعه زیبای لوتک
۱۰۷.....	قلعه سام

۱۰۸.....	قلعه مجی
۱۰۸.....	جمع بندی شهرستان هامون

فصل سوم: معرفی جاذبه های گردشگری (طبیعی، تاریخی و ...)

شهرستان های زاهدان، خاش و میرجاوه

۱۱۱.....	شهرستان زاهدان
۱۱۱.....	مشخصات جغرافیایی
۱۱۲.....	وجه تسمیه و پیشینه تاریخی
۱۱۲.....	خانه ابوبی (کارگاه هنرهای سنتی زاهدان)
۱۱۲.....	حسینیه یزدیها
۱۱۳.....	کاروانسرای نصرت آباد
۱۱۵.....	جمع بندی شهرستان زاهدان
۱۱۵.....	شهرستان خاش
۱۱۶.....	مشخصات جغرافیایی
۱۱۶.....	وجه تسمیه
۱۱۷.....	بازارچه سربوش خاش
۱۱۷.....	زیارتگاه مرتضی علی (ع)
۱۱۸.....	قلعه حیدر آباد
۱۱۹.....	مسجد جامع خاش
۱۲۰.....	قله ی تفتان (نماد بزرگی و استقامت بلوچستان)
۱۲۰.....	موقعیت جغرافیایی، اقلیم و راههای دسترسی به تفتان
۱۲۱.....	وجه تسمیه
۱۲۴.....	راه صعود به قله
۱۲۵.....	منابع تأمین آب
۱۲۵.....	دهستان سنگان
۱۲۶.....	اثر طبیعی ملی سرو زرین سنگان
۱۲۷.....	چشمه های آب معدنی منطقه تفتان و خواص درمانی آن ها
۱۲۸.....	تمندان

۱۲۹.....	دریاچه سر دریا
۱۲۹.....	سنگ های قبور دوره اسلامی
۱۲۹.....	تپه قبرستان جم چن
۱۲۹.....	نوک آباد
۱۳۰.....	سرو زرین ۱۲۰۰ ساله دهپاید
۱۳۱.....	غار بوسه
۱۳۲.....	ایرندگان (وجه تسمیه)
۱۳۳.....	قلعه ایرندگان
۱۳۵.....	دهستان کارواندر
۱۳۶.....	گلفشان بیرگل
۱۳۷.....	مرتکاک
۱۳۷.....	جمع بندی خاش
۱۳۸.....	شهرستان میرجاوه
۱۳۹.....	دهستان تمین
۱۳۹.....	موقعیت / جغرافیایی و راه دسترسی
۱۴۰.....	جاذبه های / طبیعی گردشگری روستای تمین
۱۴۱.....	چشمه آب معدنی موسی
۱۴۲.....	جاذبه های تاریخی روستای تمین
۱۴۲.....	قبرستان هفتاد ملا
۱۴۳.....	قبرستان تمین
۱۴۳.....	قلعه تمین
۱۴۳.....	معماری صخره ای تمین
۱۴۵.....	آسیابهای آبی
۱۴۵.....	چله خانه
۱۴۶.....	لادیز
۱۴۶.....	غار لادیز
۱۴۸.....	رودخانه های فصلی لادیز
۱۴۸.....	قلعه تپه لادیز
۱۴۹.....	بقایای تاریخی فرهنگ لادیزیان
۱۴۹.....	غار آبچکان

فصل چهارم: معرفی جاذبه های گردشگری، طبیعی، تاریخی و... (شهرستانهای سراوان، سیب و سوران و مهرستان «زابل»)

۱۵۳.....	شهرستان سراوان (زادگاه خورشید ایران).....
۱۵۳.....	مشخصات جغرافیایی.....
۱۵۴.....	وجه تسمیه و پیشینه تاریخی.....
۱۵۴.....	موزه زنده کلیورگان.....
۱۵۵.....	غار مشکوتک در کلیورگان.....
۱۵۵.....	قلعه تاریخی بخشان.....
۱۵۶.....	ساختمانهای قدیمی.....
۱۵۶.....	دبستان کورش کبیر (قلنبر).....
۱۵۶.....	مناره مسجد آسیج.....
۱۵۶.....	مقبره خواجه محمد مرشد.....
۱۵۶.....	موزه محلی سراوان.....
۱۵۷.....	مسجد جامع دزک.....
۱۵۷.....	روستای ناهوک.....
۱۵۷.....	قلعه ناهوک.....
۱۵۹.....	سنگ نگاره های دره نگاران.....
۱۶۰.....	گشت.....
۱۶۰.....	قبرستان گشت.....
۱۶۱.....	موقعیت جغرافیایی جالق.....
۱۶۲.....	وجه تسمیه.....
۱۶۲.....	قلعه باستانی سینوکان.....
۱۶۳.....	خانه های قدیمی.....
۱۶۳.....	رودخانه ماشکید.....
۱۶۳.....	شهر سیرکان.....
۱۶۴.....	هیدوج و وجه تسمیه آن.....
۱۶۵.....	جمع بندی شهرستان سراوان.....
۱۶۶.....	شهرستان سیب سوران.....
۱۶۶.....	موقعیت جغرافیایی.....
۱۶۶.....	اهمیت تاریخی سیب و سوران و وجه تسمیه آن.....

۱۶۷.....	قلعه سب
۱۶۸.....	قلعه کنت
۱۶۹.....	کلوکان.....
۱۷۰.....	روستای قلعه جانی
۱۷۰.....	شهرستان مهرستان (زابلی قدیم)
۱۷۰.....	موقعیت جغرافیایی
۱۷۱.....	پیشینه تاریخی و وجه تسمیه آن.....
۱۷۲.....	بیرک
۱۷۵.....	قلعه مهرستان

فصل پنجم: معرفی جاذبه های گردشگری، طبیعی، تاریخی و .. (شهرستان های ایرانشهر، سرباز و دلگان)

۱۷۹.....	شهرستان ایرانشهر
۱۷۹.....	مشخصات جغرافیایی.....
۱۸۰.....	وجه تسمیه و پیشینه تاریخی.....
۱۸۰.....	بیت مقام معظم رهبری.....
۱۸۲.....	قلعه ناصری.....
۱۸۳.....	قلعه ابتر
۱۸۴.....	بمپور.....
۱۸۵.....	قلعه بمپور.....
۱۸۶.....	جمع بندی شهرستان ایرانشهر.....
۱۸۷.....	شهرستان سرباز.....
۱۸۸.....	پیشینه تاریخی و وجه تسمیه آن.....
۱۸۸.....	رودخانه سرباز.....
۱۹۰.....	پارود.....
۱۹۲.....	تصاح پوزه کوتاه ایرانی (گاندو).....
۱۹۲.....	قلعه و بافت قدیمی روستای فیروز آباد (روستای هدف گردشگری).....
۱۹۳.....	مسجد جامع پشامگ.....
۱۹۴.....	قلعه سرباز.....

۱۹۴.....	پیشین.....
۱۹۵.....	قلعه برنجی.....
۱۹۵.....	قلعه هدار.....
۱۹۵.....	مسجد قدیمی راسک.....
۱۹۵.....	جمع بندی شهرستان سرباز.....
۱۹۶.....	لگان.....
۱۹۶.....	بزمان.....
۱۹۷.....	آشفشان بزمان.....
۱۹۸.....	غار کرمانچی.....
۱۹۸.....	غار گربودار.....
۱۹۸.....	اسپیدژ.....
۲۰۰.....	دشت سمسور و وجه تسمیه آن.....
۲۰۰.....	منطقه حفاظت شده بزمان.....
۲۰۱.....	چشمه آبگرم بزمان.....
۲۰۱.....	قبرستان بزرگ طشت.....
۲۰۱.....	قلعه اسپیدژ.....
۲۰۱.....	تپه کلاتنگ چگردک.....
۲۰۲.....	جمع بندی شهرستان دلگان.....

فصل ششم: معرفی جاذبه های گردشگری، طبیعی، تاریخی و... (شهرستان های نیکشهر و قصرقند)

۲۰۵.....	شهرستان نیک شهر.....
۲۰۵.....	مشخصات جغرافیایی.....
۲۰۷.....	وجه تسمیه و پیشینه تاریخی.....
۲۰۷.....	قلعه نیک شهر.....
۲۰۹.....	منطقه گردشگری گرگان.....
۲۰۹.....	منطقه گردشگری بلپیر.....
۲۱۱.....	منطقه گردشگری شالمال.....
۲۱۲.....	جلایی کلگ.....

۲۱۳.....	شگیم.....
۲۱۴.....	چاهان.....
۲۱۴.....	اماکن تاریخی و گردشگری.....
۲۱۵.....	هیچان.....
۲۱۶.....	رودخانه جریان های آبی.....
۲۱۷.....	بخش لاشار.....
۲۱۹.....	تنگ سرجه.....
۲۲۰.....	چانف.....
۲۲۱.....	فنوج.....
۲۲۱.....	تنگه فنوج.....
۲۲۲.....	بنت.....
۲۲۳.....	قلعه هشت تاکی.....
۲۲۴.....	اسپکه و وجه تسمیه آن.....
۲۲۵.....	جمع بندی شهرستان نیکشهر.....
۲۲۶.....	شهرستان قصرقند (بهشت بلوچستان).....
۲۲۶.....	موقعیت جغرافیایی و اجتماعی شهرستان قصرقند.....
۲۲۸.....	آثار تاریخی قصرقند.....
۲۲۹.....	منطقه گردشگری آبد.....
۲۳۱.....	شارک.....
۲۳۱.....	موقعیت جغرافیایی شارک.....
۲۳۲.....	جمع بندی شهرستان قصرقند.....

فصل هفتم: معرفی جاذبه های گردشگری، طبیعی، تاریخی و... (شهرستان های چابهار و کنارک)

۲۳۵.....	شهرستان چابهار.....
۲۳۵.....	مشخصات جغرافیایی.....
۲۳۶.....	وجه تسمیه و پیشینه تاریخی.....
۲۳۶.....	منطقه آزاد تجاری - صنعتی چابهار.....
۲۳۸.....	قلعه تیس (قلعه پرتغالی ها).....
۲۳۹.....	ساختمان قدیمی تلگرافخانه چابهار.....

۲۳۹	مقبره سید غلامرسول
۲۴۱	فرش خزه‌های چابهار
۲۴۲	موج فشان‌های چابهار
۲۴۳	گل فشانها (زیباترین پدیده طبیعی و بهترین روش درمان بیماریها)
۲۴۵	خلیج گواتر
۲۴۶	جنگلهای حرا (هدیه تماشایی منابع طبیعی به آب و خاک)
۲۴۷	انجیر معابد (لور - لول)
۲۴۸	بریس
۲۵۰	کوه‌های مریخی (آریا)
۲۵۱	تالاب لیپار (صورتی)
۲۵۵	تیس (طیس)
۲۵۵	موقعیت و تاریخچه
۲۵۶	جاذبه‌های گردشگری
۲۵۷	قلعه پیروز گت
۲۵۷	قلعه بلوچ گت
۲۵۷	پیل بند
۲۵۷	مقابر جنانی گچ
۲۵۷	گورهای تپه نهادی
۲۵۸	چاه باستانی تیس کویان
۲۵۸	سدهای تیس
۲۵۸	مسجد جامع تیس
۲۵۸	ساحل صخره‌ای
۲۶۰	کوه و دریا
۲۶۰	غارهای بان مسیتی
۲۶۲	شهرستان کنارک و وجه تسمیه آن
۲۶۳	خانه قدیمی آریان خان
۲۶۴	چشمه شورعین
۲۶۵	چشمه گواتر
۲۶۵	بندر ماهیگیری پزم تیاب
۲۶۶	جمع بندی جاذبه های گردشگری شهرستان چابهار
۲۶۷	جمع بندی شهرستان کنارک

فصل هشتم: مناطق طبیعی حفاظت شده طبیعی و گونه های جانوری استان سیستان و بلوچستان

۲۷۱	انواع مناطق طبیعی تحت حفاظت و تاریخچه آن ها
۲۷۱	آثار طبیعی ملی
۲۷۲	اثر طبیعی و ملی تفتان
۲۷۳	پناهگاه های حیات وحش
۲۷۳	پناهگاه های حیات وحش هامون
۲۷۴	منطقه حفاظت شده گاندو
۲۷۵	منطقه حفاظت شده جنگلی شيله
۲۷۶	منطقه حفاظت شده باغوکلات
۲۷۷	منطقه حفاظت شده جنگلی بیرک
۲۷۷	منطقه حفاظت شده پورک
۲۷۷	منطقه حفاظت شده بزمان
۲۷۹	منطقه شکار ممنوع بلبل آب
۲۸۰	منطقه شکار ممنوع مک سرخ
۲۸۱	منطقه شکار ممنوع بزم

فصل نهم: گیاهان دارویی

۲۹۱	مقدمه
۲۹۱	تاریخچه استفاده انسان از گیاهان دارویی
۲۹۱	رابطه گیاهان دارویی و بیماری
۲۹۱	ترکیبات مهم گیاهان دارویی
۲۹۲	تهیه و تبدیل گیاهان دارویی
۲۹۲	تهیه پودر گیاهان دارویی
۲۹۳	گیاهان دارویی مهم
۲۹۳	شیرخشت
۲۹۴	گاوزبان
۲۹۵	ترخون
۲۹۶	گشنیز
۲۹۷	اسپند

۲۹۸.....	شاه تره.....
۲۹۹.....	آویشن.....
۳۰۰.....	ترنجبین.....
۳۰۱.....	سنا.....
۳۰۲.....	میخک.....
۳۰۳.....	کیسه کشیش.....
۳۰۴.....	گزنه.....
۳۰۵.....	پنبه.....
۳۰۶.....	علف چشمه.....
۳۰۷.....	هندوانه ابوجهل.....
۳۰۸.....	خواص دارویی اسفناج.....
۳۰۹.....	خواص انار.....
۳۱۱.....	خواص دارویی انجیر.....
۳۱۲.....	خواص شیر درخت انجیر.....
۳۱۳.....	خواص برگ انجیر.....
۳۱۴.....	انگور.....
۳۱۴.....	خواص درمانی میوه انگور.....
۳۱۵.....	خواص طبی پوست انگور.....
۳۱۶.....	خواص دارویی بادمجان.....
۳۱۸.....	خواص دارویی باقلا.....
۳۱۹.....	خواص دارویی نعناع.....
۳۲۰.....	خواص دارویی خاکشیر.....
۳۲۱.....	خواص دارویی مارچوبه.....
۳۲۲.....	خواص دارویی شاه پسند.....
۳۲۳.....	خواص دارویی سیر.....
۳۲۵.....	خواص دارویی زرشک.....
۳۲۷.....	زوفا.....
۳۲۸.....	خواص دارویی دم اسب.....
۳۲۹.....	خواص دارویی تمبر هندی.....
۳۳۰.....	خواص دارویی گل قاصد.....
۳۳۳.....	مراجع.....

پیشگفتار

هر آنچه خداوند در زمین خلق کرده آن را به استان سیستان و بلوچستان ارزانی داشته است. وجود دشت، کویر، جنگل و بیابان، کوه، بیشه های سرسبز، دریای بیکران، کوه های مینیاتوری و مریخی، ریگزارها و تپه های شن روان، دریاچه آب شیرین، رودخانه های متعدد، نخلستان ها و باغات مرکبات و میوه های سردسیری و گرمسیری منحصر به فرد، ماهی های سردآبی و گرمابی و... همه و همه گوشه ای از نعمت های خدادادی به این استان می باشد. بزرگترین نعمت و مزیت این استان پهناور داشتن مردمانی مهربان و خونگرم است که با وجود سکونت در طبیعت خشن کویری، مهربانی از چهره و زبان آنان موج می زند. پناهگاه حیاط وحش «هامون»، جنگل های «حرا» واقع در خلیج گواتر، سواحل زیبای دریای عمان، اسکله ها و بنادر صیادی، سواحل شن و ماسه، امواج خروشان دریا و انواع پرندگان، منطقه حفاظت شده «گاندو»، منطقه حفاظت شده جنگلی «پوزک»، منطقه حفاظت شده جنگلی «بیرک»، «قله تفتان» به عنوان اثر طبیعی بی نظیر و جذاب با دامنه های سرسبز و باغات میوه که از آن به عروس زیبای طبیعت سیستان و بلوچستان یاد می کنند؛ دریاچه «سردریا» و «سواحل چاه نیمه» همه و همه باعث شده که عاشقان طبیعت مجذوب این استان شوند.

منطقه «شکار ممنوع بزمان»، منطقه شکار ممنوع «بلبل آباد» نصرت آباد، منطقه شکار ممنوع «مک سرخ» در ۱۱۰ کیلومتری جنوب غربی زابل، درخت شگفت انگیز و دیدنی «سرو زرین» با قدمت ۱۲۰۰ سال در حاشیه روستای «ده پایید» از توابع بخش نوک آباد خاش، «درخت سرو زرین» سنگان خاش، «انجیر معابد» در ۱۱ کیلومتری مسیر جاده چابهار - رمین، «غار لادیز» میرجاوه، غار «پوسه» در ۶۵ کیلومتری خاش، غار «کرمانچی» در روستای کرمانچی ایرانشهر از دیگر دیدنی های این استان به شمار می روند. «کوه خواجه»، «کوه های مریخی یا مینیاتوری چابهار»، «قله بزمان»، «کوه خضر بزمان»، «کوه هول» نصرت آباد، «کوه بیرک» در منطقه حفاظت شده جنگلی بیرک، «کوه سه انگستی» در فاصله ۵۵ کیلومتری خاش و «کوه های لار زاهدان»، «کوه های ملوسان نصرت آباد»، «کوه سفید سراوان»، «کوه های آهوران» نیک شهر، «کوه تفتان» در ۵۰ کیلومتری خاش از ارتفاع های

دیدنی استان سیستان و بلوچستان به شمار می روند. «دره نگاران» در ۱۰۰ کیلومتری سراوان، «دریاچه صورتی» در حاشیه تالاب فصلی لیپار چابهار، انواع پرندگان مهاجر آبی، صخره های ساحلی و مرجانی نادر، لنج سازی ها، قایق رانی، ورزش های ساحلی و صیادی از مناظر چشم نواز و دل انگیز استان سیستان و بلوچستان می باشند. گل فشان «تنگ» واقع در دشت کهیر کنارک، «سد پیشین» سرباز، برکه های اطراف راسک سرباز، آبگیر «کاواری» در اطراف گوهر کوه، «مجمع فرهنگی، پژوهشی، تحقیقاتی و تفریحی بقیه الله الاعظم (عج)» در ۱۰ کیلومتری شهر زهک، «منطقه آزاد تجاری صنعتی چابهار» از دیگر جاذبه های طبیعی و گردشگری استان به شمار می روند.

لذا بر همه مردم استان، مسئولان و دست اندرکاران ذیربط لازم است که جاذبه های طبیعی، تاریخی و گردشگری استان سیستان و بلوچستان را به سراسر جهانیان معرفی نموده و در جهت نگهداری و آبادانی آنان از هیچ کوششی دریغ نورزیم. در این کتاب جاذبه های طبیعی، تاریخی، گردشگری، مناطق حفاظت شده، صنایع دستی، محصولات کشاورزی و باغی، گیاهان دارویی و گونه های جانوری استان سیستان و بلوچستان معرفی شده است. از مردم خونگرم و مهمان نواز استان، سازمان جهاد کشاورزی استان سیستان و بلوچستان، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان، سازمان صنعت، معدن و تجارت استان، سازمان حفاظت محیط زیست استان، بخاطر در اختیار قراردادن اطلاعات این مجموعه، صمیمانه تشکر و سپاسگزاری می شود. این کتاب قطعاً خالی از اشکال نخواهد بود؛ لذا از خوانندگان ارجمند درخواست می نمایم؛ از پیشنهادها و دیدگاه های خویش ما را آگاه سازند، تا در چاپ های بعدی در تکمیل آن بکوشیم.

دکتر محمد گل کهرازه - بهرام میربلوچ زهی

خرداد ۹۲